

.b Natuur: Programma Natuurontwikkeling (PNO) 2020–2024 (A-agenda commissie NLG 14 oktober 2019)

Met het Programma Natuurontwikkeling (PNO) 2020–2024, inclusief het Natuurbeheerplan 2020, brengen wij de grote samenhang tussen verwerving, inrichting en beheer van natuur beter én compacter tot uitdrukking, en geven we een samenhangend overzicht van de instrumenten die wij hiervoor inzetten.

Het PNO wordt jaarlijks geactualiseerd en ter besluitvorming aan Provinciale Staten voorgelegd. Het ontwerp-Natuurbeheerplan 2020 heeft ter inzage gelegen in de periode van 30 mei 2019 tot en met 10 juli 2019.

Eerste termijn:

De heer **Kohler** (FvD) noemt de boeren uit de Mijzer Polder (Stompetoren, Schermerhorn en Ursem) die horendol worden van de NNN plannen. De NNN ambities boven Landsmeer maken bovendien een metroverbinding naar Purmerend vrijwel onmogelijk.

De heer Kohler vraagt zich af waar project LH26, natuurverbinding corridor Amsterdam–Hoorn, vandaan komt. Hier is 2 miljoen voor gereserveerd, maar in eerdere plannen niet te vinden. Project NHN28, fietspad Wierdijk, waar ook 2 miljoen voor was gereserveerd, lijkt ineens verdwenen.

De programmabegroting ten opzichte van PNO van vorig jaar lijkt te zijn toegenomen van 196 naar 235 miljoen. De toename van bijna 20% ziet de heer Kohler graag toegelicht.

Denkend aan de commotie rondom het Waddenfonds, is de heer Kohler benieuwd naar het monitoring systeem van de Provincie. De heer Kohler heeft de twaalf beheerplannen doorgenomen en noemt een exemplarisch voorbeeld, het Noord-Hollands Duinreservaat. Sinds de invoering van Natura 2000 heeft hij dat gebied en de nabij gelegen Schoorlse Duinen door ingrepen achteruit zien gaan. Hij heeft ervoor gewaarschuwd, maar het is toch doorgegaan. Afgeplagde heide groeit bijvoorbeeld vol met vogelkers. En grote mierenhopen sterven uit door het oprukken van de invasieve exoot, de Argentijnse mier. Het is een vuistdikke studie vol plaatjes en grafieken gecomponeerd voor het behoud van biodiversiteit. Hij vraagt zich af welke biodiversiteit? Hoeveel decennia of eeuwen moet men terug? Het natuurbeleid zit wat FvD betreft in een klemmend keurslijf van behoud van soorten en habitats. Natuur is gebaat bij een ruimere visie met meer dynamiek en beweging. Wat schiet de samenleving ermee op als het hele raderwerk meteen wordt stilgezet bij een stikstofdepositie. Boeren zouden mogelijk met een extra stikstofmaatregel zich moeten kunnen blijven ontwikkelen en daarmee bijdragen aan een gezond en welvarend platteland.

Opmerkelijk is dat in het Natura 2000 Beheersplan het konijn in twee van de drie gevallen wordt opgevoerd als ultieme duinbeheerder. Er wordt geadviseerd om onderzoek te doen naar het herstel van de populatie.

De heer **Zoon** (PvdD) interrumpeert en vraagt of de heer Kohler het ook jammer vindt dat er op konijnen mag worden gejaagd.

De heer **Kohler** antwoordt dat het hem niet bekend is dat er op de konijnen mag worden gejaagd. De meeste konijnen zijn uitgestorven door ziektes.

Het binnenlaten van invasieve exoten, zoals de vos, heeft het duinkonijn de nekslag gegeven. De vos is ook een bedreiging voor onder andere de hermelijn, de wezel en fazanten. Er ontstaat een soort monocultuur.

En nu is plotseling het stikstof schuldig, terwijl de uitstoot al 20 jaar daalt. Men moet tegen de hysterische stroom durven opzwemmen.

De biodiversiteit wordt niet verbeterd met de huidige voornemens. Gemeentebesturen treden op tegen het verzet van bomkap. Waarom worden er niet meer schapen en konijnen in het duingebied losgelaten? Maak van het duingebied geen Oostvaardersplassen.

De heer Kohler heeft hiervoor twee voorstellen. Op 17 april 2014 is voor de duur van vijf jaar door Gedeputeerde Staten ontheffing verleend voor het opruimen van verblijfplaatsen van vossen. Er is gebleken dat deze maatregel werkt, er vestigen zich geen nieuwe vossen in het gebied. De heer Kohler verzoekt Gedeputeerde Staten om deze regeling met tenminste 5 jaar te verlengen en uit te breiden naar het Noord-Hollands Duinreservaat.

Verder stelt hij voor om in het volgende beheersplan herstel van de duinkonijn populatie prominent op te voeren.

De heer **Zoon** (PvdD) heeft een gemist gevoel bij PNO. Het hoofddoel is biodiversiteit, maar dat is de afgelopen decennia vooral pappen en nat houden geweest. Het beleid is gericht op samenwerken, maar men heeft gezien dat dat niet werkt.

Het afmaken van NNN is een uitstekend doel. 3000 hectare erbij is mooi, maar nog niet genoeg. Dat zegt nog niets over het versterken van de biodiversiteit. De publicatie 'Biodiversiteit in Noord-Holland' waarnaar wordt verwezen, vermeldt naast stikstof als boosdoener ook visvangst, wegenbouw en woningbouw. Maar er wordt in PNO niet aangestuurd op het aanpakken van die bronnen. Bijvoorbeeld waar open akker leefgebied overlap heeft met natuur, worden geen voorwaarden gesteld aan gifgebruik op de landbouwgronden.

PNO vermeldt wel de faunabeheereenheid subsidie. De jagers adviseren jacht op land, waardoor 166.000 dieren zijn gedood in 2018, ook in Natura 2000 gebieden. Daarbij is jacht op water niet meegeteld. Natuurlijke dynamiek wordt weinig toegepast. Dat zou beter kunnen.

Grondverwerving, waarbij de daling van de grond wordt meegenomen, vindt de heer Zoon een goed uitgangspunt. Wordt dit doorgezet naar de stikstofaanpak, dan kunnen er grotere slagen worden gemaakt met PNO.

Mevrouw **Jellema** (PvdA) is blij met het realiseren van de extra 3000 hectare. De Huisduiner polder staat er prominent in, maar voor de studie zijn geen middelen begroot. Dit ziet zij graag toegelicht door Gedeputeerde.

In de memorie van beantwoording zijn veel zienswijzen ingediend. Veel zienswijzen die gaan over agrarische bestemming worden afgewezen. Hier spreekt zij haar zorg over uit. De doelstelling van de Provincie en de belanghebbenden lijken mijlenver uit elkaar te liggen. Hoe kunnen die dichter bij elkaar worden gebracht?

In de gebieden Kortenhoef oost wordt, bij het opstellen van het inrichtingsplan, veel afgewezen of nog niet gehonoreerd. Gedeputeerde Staten schrijven: "De project leidende rentmeesters van de Provincie zullen met de belanghebbende grondeigenaren zoeken naar maatwerk oplossingen." De gesprekken zijn inmiddels gestart en men wordt daar persoonlijk over benaderd. Uit Kortenhoef Oost komen veel vragen, opmerkingen en zienswijzen. Mevrouw Jellema vraagt zich af of hierover voldoende is gecommuniceerd.

De heer **Bond** (CDA) bevestigt dat er paniek is uitgebroken in Kortenhoef. Het gaat niet alleen om landbouwgrond, maar ook over het land van particulieren.

Er is nog veel onduidelijkheid over de uitvoering van de ambitie van 3000 hectare NNN. Een onteigeningsprocedure duurt gemiddeld 3 jaar, dan is de regeerperiode van deze coalitie voorbij. De

heer Bond vraagt zich af of het verhaal van Gedeputeerde van zojuist over de hogere prijs wel klopt. Het gaat ook om gronden die al heel lang in bezit zijn van particuliere families. Hoe gaat Gedeputeerde daarmee om?

Mevrouw **Strens** (D66) vraagt zich ook af hoe de uitvoering gaat. D66 heeft hierover een technische vraag gesteld. De ambities en doelstellingen zijn opgenomen in het PNO, maar er wordt nog gewerkt aan een opzet hoe deze te realiseren. Het is geen gemakkelijke opgave, het realiseren van NNN vraagt tijd, procestijd en gesprekken om dit zorgvuldig te doen. Hoe kunnen gezamenlijk stappen worden gezet en hoe wordt deze ambitie in vier jaar waargemaakt? Hoe worden Provinciale Staten daarbij betrokken?

De heer **Cardol** (GL) heeft een aantal vervolgvragen naar aanleiding van de beantwoording van de technische vragen.

De beoogde subsidieregeling voor afwaardering van agrarische waarde naar natuurwaarde. Het College heeft besloten om deze niet in te voeren, onder andere omdat deze onvoldoende werkbaar zou zijn. Hij citeert "... omdat veel eigenaren de afwaardering te laag zouden vinden." Is dat niet een extra argument voor een nieuwe en een betere subsidieregeling? De boeren meekrijgen in de noodzakelijke transitie naar natuurinclusieve landbouw, gaat veel geld kosten.

Er komt een nieuwe subsidieregeling voor grondaankoop en afkoop van erfpacht. Is dat genoeg om de ambities waar te maken?

Bij de huidige grondprijzen gaat het om 125 hectare per jaar. Kan Gedeputeerde uitleggen hoe men van 125 hectare per jaar naar de beoogde 750 hectare per jaar komt? Is er een plan en zo niet, op welke termijn kan men dit verwachten?

Er is geld voor natuurherstel en hopelijk komt daar geld bij van het Rijk uit de PAS middelen. Zijn er al voldoende plannen om daarmee snel aan de slag te gaan?

Het aanplanten van bossen is een goed middel om CO2 **op te slaan**. De minister heeft een bosstrategie aangekondigd. GroenLinks en SP hebben onlangs in de Kamer een voorstel gedaan voor een nationaal bomenplan. Maakt het College alvast plannen voor Noord-Holland?

De heer **Van Tiggelen** (PVV) geeft aan dat de PVV van mening is dat het PNO 2020–2024 goede punten bevat. Zij heeft echter grote bezwaren tegen de ambities inzake NNN. De ambities kosten veel belastinggeld en de PVV ziet weinig meerwaarde in het aan elkaar koppelen van natuurgebieden. De Provincie heeft te maken met een enorme woningnood. De landbouw is een belangrijke economische sector en voedselproducent. Naar de mening van de PVV moet nog meer op die taken worden ingezet en moeten geen gronden worden ingezet ten bate van NNN. Ondanks goede elementen kan de PVV het PNO niet steunen.

De heer **De Wit** (VVD) denkt dat er niet aan valt te ontkomen om natuur en economie hand in hand te laten gaan en niet tegenover elkaar moeten komen te staan. In het kader van natuurbeheer is er een belangrijke rol weggelegd voor degenen die hun boterham verdienen in of met die natuur.

Mevrouw **Jellema** (PvdA) interrumpeert en vraagt of de heer De Wit pleit voor een groene economie?

De heer **De Wit** (VVD) wil geen kleur verbinden aan de economie.

De VVD gelooft in een goede samenwerking tussen de partijen die de enige sleutel hebben tot succesvol natuurbeheer. De samenwerking in het voorgaande agendapunt is een goede eerste stap in die richting. In de uitwerking staat nog veel te gebeuren. De VVD zal dit nauwlettend volgen.

Natuurbeheer moet in samenhang worden gezien met het ontwikkelen van de voedselvisie in het Coalitieakkoord. In de visie van de minister inzake kringlooplandbouw staat dat men natuur en landbouw weer met elkaar moet verbinden. Die opgave steunt de VVD, waarbij zij wijst op de bedrijfseconomische zekerheid die ondernemers mogen verwachten. In een kringloop dient de portemonnee van de ondernemer geen open eindje te zijn. De VVD verwacht een samenhang tussen natuurbeheer en de voedselvisie en vraagt Gedeputeerde om een toezegging dat in het kader van het opstellen van de voedselvisie en het vormgeven van het natuurbeheer de samenhang wordt gevonden.

De heer **Zoon** (PvdD) interrumpeert en hoort dat de economie door moet gaan, in samenhang met de natuur. Geldt dat andersom ook? Moeten de ecologische doelen doorgaan, ook als dat ten koste kan gaan van de economie?

De heer **De Wit** (VVD) sluit zich aan bij de visie van de minister, dat de balans tussen natuur en landbouw beter moet worden gevonden dan nu op sommige plekken het geval is.

De heer **Bond** (CDA) interrumpeert en vraagt of de heer De Wit bereid is om, samen met FvD en CDA, de paragraaf over onteigening uit het amendement te halen.

De heer **De Wit** (VVD) is het hier niet mee eens. Onteigening zal op sommige momenten nodig zijn voor de balans en om natuurdoelen te halen. Daarom moet deze optie worden open gelaten. De VVD wil altijd op basis van vrijwilligheid het gesprek aangaan en ziet onteigening als laatste redmiddel.

Beantwoording door Gedeputeerde **Rommel**:

De vragen van FvD over NHN 27 en 28 zal Gedeputeerde schriftelijk beantwoorden.

De toename in de programmabegroting heeft te maken met de 3000 hectare. Op de cijfermatige onderbouwing wordt nog terug gekomen omdat nog niet alles erin zit.

De middelen zitten in PNH06, studiefase, de algemene paragraaf.

De onrust in Kortenhoef is Gedeputeerde ter ore gekomen. Zij is daar in overleg. De communicatie is niet goed gegaan.

Er zijn zorgen over de uitvoering van de 3000 hectare NNN. Het vergt gezamenlijk een extra inspanning. Dit heeft grote prioriteit bij het College. Hierover komt binnenkort een brief richting Provinciale Staten.

De vragen die GL heeft gesteld, worden meegenomen. Ook dit volgt in de uitwerking van de plannen die worden gepresenteerd. Het is nu nog te vroeg.

Met de bosstrategie is men nog niet concreet bezig. Het Bomenplan van het Rijk wordt nu opgezet. Wat de Provincie wel merkt, is dat er vragen zijn over bomenkap. Bedrijven vragen aan de Provincie of ze ergens bomen mogen planten. Hier wordt de komende tijd naar gekeken. Noord-Holland is een klein gebied, het is lastig om plekken te vinden. In de uitvoering wordt hier wel aan gedacht en men komt er nog op terug.

De inzet is om aan de slag gaan met de natuur en het vitaal landelijk gebied.

De heer **De Wit** (VVD) interrumpeert en noemt dat in het Coalitieakkoord staat dat de Provincie aan de Voedselvisie gaat werken. Is er in de Voedselvisie ook aandacht voor dat dezelfde mensen die in de uitvoering van voedsel werken, een nauwe relatie hebben met natuurbeheer? Is natuurbeheer een onderdeel van de Voedselvisie?

Gedeputeerde **Rommel** komt hierop terug. De Voedselvisie is er nog niet en valt niet onder haar portefeuille.

Tweede termijn:

Mevrouw **Strens** (D66) vraagt of het mogelijk is om iets meer *smart* te zijn over de termijn van de plannen.

De heer **Cardol** (GL) heeft geen antwoord gekregen op zijn vervolgvraag over de subsidieregeling voor afwaardering van gronden.

De heer **Bond** (CDA) dankt Gedeputeerde voor de toezegging inzake de onrust bij Kortenhoef. Hij sluit zich aan bij de vraag van mevrouw Strens, om welke termijn gaat het bij het uitvoeringsprogramma?

De heer **Kohler** (FvD) heeft nog geen antwoord gekregen op zijn vragen over het monitoringsysteem en het voornemen tot herstel van het duinkonijn.

Beantwoording door Gedeputeerde **Rommel**:

De termijn voor het uitvoeringsprogramma is vóór het einde van dit jaar.

Bij de hoogte van de afwaardering moet de Provincie marktconforme prijzen hanteren. Daar zit geen subsidiemogelijkheid bij.

In het kader van de Natura 2000 herstelmaatregelen hebben de konijnen de aandacht en er loopt een provinciaal onderzoek.

In PNO 2.1 onder 'vinger aan de pols' staat hoe de monitoring plaatsvindt. Er staan links bij om de monitoring te volgen.

De **voorzitter** concludeert dat dit advies als bespreekstuk doorgaat naar de Provinciale Staten vergadering van 11 november.